

Program dogodkov ob Dnevu očarljivih rastlin maj 2019

24. maj 2019, od 9h do 17h, Biološko središče, Večna pot 111, Ljubljana
od 9h do 17h za zaključene skupine, od 13h do 17h za individualne obiskovalce

Tritikala – dve žiti v enem

Na stojnici bomo na interaktiven način prikazali raznovrstnost semen/plodov različnih kmetijskih rastlin, posebej zrnja žit. Osvetlili bomo, da se lahko po izgledu podobno zrnje različnih vrst, križancev in sort pomembno razlikuje v biokemičnih lastnostih, pomembnih za uporabo. Pri tem bomo posebej opozorili na lastnosti pšenice in rži, ter njenega križanca tritikale, s katero se je ukvarjal tudi slovenski botanik Fran Jesenko.

organizira Oddelek za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

O pomenu turgorja za delovanje rastlin

Za rastlinske celice je značilen turgor, tlak, ki celično membrano pritiska ob celično steno. Povezan je z vsebnostjo vode, pa tudi z vsebnostjo topljencev. Pri zelatih rastlinah se nezadosten turgor odraža v venenju. Zmanjšanje turgorja pa vpliva tudi na druge procese v rastlinah.

organizira Oddelek za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Kako poteka transport vode po rastlini?

Posebej pri visokih rastlinah, drevesih, predstavlja dvig vode iz korenin v najvišje dele za rastlino zahtevno nalogo. Kakšne sile so potrebne za ta transport in kakšne morajo biti strukturne prilagoditve rastlinskih tkiv, da je prevajanje vode učinkovito?

organizira Oddelek za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Energija in hranila iz rastlinskih živil

Rastlinske surovine predstavljajo najpomembnejši vir energije in osnovnih hranil za prehrano človeštva. Iz njih z različnimi tehnološkimi procesi proizvajamo živila. Osnovne skupine hranil kot so ogljikovi hidrati, maščobe in beljakovine so v rastlinskih živilih zastopane v različnih razmerjih.

organizira Oddelek za živilstvo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Očarljivi les

Na stojnici bomo obiskovalcem predstavili značilnosti, videz in uporabo različnih domačih in tujih lesnih vrst. Spoznali bodo les invazivnih tujerodnih olesenelih rastlin, ki so bile posekane na območju MOL (projekt Applause). Opazovali bodo les pod mikroskopom in okoli 5000 let star »arheološki les«, najden na Ljubljanskem barju, ter nekaj lesnih škodljivcev, ki pa niso nujno vedno škodljivi in nezaželeni. Predstavili bomo tudi del serije poskusov z lesom - IZKLESANI, ki sta jih zasnovala Oddelek za lesarstvo Biotehniške fakultete in Javna agencija SPIRIT Slovenija.

organizira Oddelek za lesarstvo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Žejen kot šotni mah

Mahovi so kljub vsesplošni razširjenosti, vrstni pestrosti in ekološki pomembnosti ena izmed najbolj spregledanih rastlinskih skupin. Zato bomo na dnevu očarljivih rastlin predstavili šotne mahove. Ti mahovi lahko vsrkajo zelo velike količine vode, kar jim omogoča preživetje v zelo posebnih okoljih. S tehtanjem bomo ugotovili, koliko vode vpijejo, s pomočjo mikroskopa pa si bomo ogledali, kam se vsa ta voda shrani..

organizira Botanično društvo Slovenije

24. maj 2019, od 9h do 17h, Biološko središče, Večna pot 111, Ljubljana
od 9h do 17h za zaključene skupine, od 13h do 17h za individualne obiskovalce

Pogled v zgradbo rastlin

Pogled v mikroskop bo udeležencem delavnice razkril, kako so rastline zgrajene in kje se pretakajo njihovi sokovi. Preko aktivnosti na delavnici bodo udeleženci razumeli uporabno vrednost rastlin in spoznali, da je pogled v rastline pogled v osnovne zakonitosti življenja. Z opazovanjem različne zgradbe rastline bomo udeležence spodbujali k razmišljanju, kako različna zgradba pomaga rastlinam pri prilaganju na različne okoljske dejavnike in tako pomaga rastlinam preživeti.

organizira Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Sožitje rastlin in mikrobov

Obiskovalcem bomo predstavili glive in bakterije, ki živijo v sožitju z rastlinami in jim pomagajo pri preskrbi z vodo in mineralnimi hranili. Obiskovalci si bodo lahko pod lupo in mikroskopom ogledali glive v koreninah rastlin (ektomikorizno in endomikorizno sožitje) in sožitje z bakterijami, ki fiksirajo zračni dušik. Ogledali si bodo lahko tudi rastline z znaki pomanjkanja fosforja in dušika in jih primerjali z rastlinami z razvito simbiozo. Pod lupo si bodo lahko ogledali tudi ektomikorizne glive, vzgojene v tkivnih kulturah.

organizira Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Življenje v plastenki

Ali sploh poznamo naš ekosistem? Kaj sploh je to? Skupaj bomo ustvarili svoj ekosistem in spoznali, kako deluje. Novo znanje bomo uporabili in posejali novo rastlinico.

organizira Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Čajanka tete Pehte

Si želite preizkusiti čaje tete Pehte? Potem se nam pridružite na čajanki, pri kateri se bomo vživeli v njeno vlogo in spoznali različna zelišča za pripravo čajev. Primerjali jih bomo s tistimi, kupljenimi v trgovini in si skuhalo svojega po lastni izbiri.

organizira Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Okusi narave

Ali ste žejni? Če se takoj prijavite na našo stojnico, imamo za vas rešitev! Preizkušali bomo meje svojih brbončic in ugotavljali, kateri okusi so v različnih napitkih. S kvizom bomo spoznavali zanimivosti o rastlinah, iz katerih so narejeni sirupi.

organizira Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Mesojede rastline

Veliko rastlin je v evoluciji razvilo različne strukture za privabljanje živali. Od barvitih in dišečih cvetov, ki privabljajo žuželke, da jih oparšijo, do barvitih in sočnih plodov, ki privabljajo živali, da raznesejo semena. Zakaj pa bi rastline potrebovale liste, ki imajo lepljive izločke ali pa vrčke polne tekočine?

organizira Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Rastline v načrtovanju vrtov

Skupaj z udeleženci bomo načrtovali domišljajske vrtove, pri čemer bomo uporabljali eno najpogostejših predstavitvenih tehnik, ki jih uporabljajo krajinski arhitekti – maketo. Modelirali bomo teren in izbirali vrste rastlin za manjše vrtove.

organizira Oddelek za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Največji zeleni očarljivci - drevesa

Spoznali bomo največje zelene očarljivce – drevesa. Z vsemi čutili bomo v zanimivem kvizu ugotavljali kako zelo raznolik in pisan je svet dreves.

organizira Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

24. maj 2019, od 9h do 17h, Biološko središče, Večna pot 111, Ljubljana
od 9h do 17h za zaključene skupine, od 13h do 17h za individualne obiskovalce

Od genskega vira do nove sorte kmetijskih rastlin

V genski banki na Kmetijskem inštitutu Slovenije hranimo številne avtohtone in tradicionalne vrste in sorte kmetijskih rastlin, da jih ne bi izgubili in bodo uporabne še za prihodnje rodove. Predstavili bomo, kako jih hranimo, razmnožujemo, opisujemo in vrednotimo ter za kaj vse jih uporabljamo.

organizira Kmetijski inštitut Slovenije

Jagode = sladko = rdeče = ?

Ko omenimo prvo pomladansko sadje, ki ga vsi komaj čakamo, govorimo seveda o jagodah. Popolnoma dozorele jagode so živo rdeče barve, posute z drobnimi semeni. Ko vanje zagrizemo, se vzbudijo vsi naši čuti. Začutimo sladkobo, ki ji kislina odvzame osladnost, in popolno kombinacijo arom, ki krasno povežejo celoto v slasten okus. Med raznimi sortami in vrstami jagod so lahko velika odstopanja, tako po videzu kot v okusu. Na stojnici Kmetijskega inštituta Slovenije bodo udeleženci lahko ocenjevali lastnosti različnih jagod. Izmerili bomo kako sladke so (refraktometer), opazovali barvo in obliko plodov ter jih seveda poskusili, da bodo vsa čutila potrdila rezultate instrumentalnih meritev.

organizira Kmetijski inštitut Slovenije

Kje so zapisane lastnosti rastlin?

Gen je osnovna materialna enota dedovanja, nosilec dedne lastnosti. Na molekularni ravni je gen del molekule DNK. Na delavnici boste lahko poskusili, kako osamiti rastlinsko DNK in kako določiti njeno količino. Spoznali pa boste tudi način, kako ugotoviti, ali rastlina vsebuje iskani gen in kako močno se le-ta izraža.

organizira Oddelek za biotehnologijo in sistemsko biologijo Nacionalnega inštituta za biologijo

Kako hitro raste tvoje znanje o rastlinah?

S sodelovanjem na kvizu boš preveril svoje znanje o rastlinah in ga na zabaven način tudi nadgradil. Vprašanja so različnih težavnosti, pri vsakem pa lahko zveš še kaj novega. Tako kot tvoje znanje o rastlinah, tudi rastline lahko rastejo hitro ali počasi. Izvedel boš, kaj so prednosti hitre in kaj počasne rastli rastlin.

organizira Oddelek za biotehnologijo in sistemsko biologijo Nacionalnega inštituta za biologijo

Kako dišijo rastline in kako žuželke?

Rastline proizvajajo številne hlapne substance, ki imajo različne vloge: privabljajo opraševalce, omogočajo komunikacijo z drugimi rastlinami, odganjajo rastlinojedce in druge škodljivce ali privabljajo naravne sovražnike škodljivcev. Na delavnici bomo predstavili različne rastlinske vonjave in kemijske strukture njihovih glavnih komponent ter jih poskusili iz rastlin izolirati. Predstavili bomo tudi kemijsko sorodne spojine, ki jih sicer proizvajajo žuželke, jih pa vseeno lahko proizvajamo tudi v rastlinah. Gre za žuželčje feromone, ki in jih, kljub temu, da jim ljudje sploh ne zaznamo, lahko koristno uporabimo.

organizira Oddelek za biotehnologijo in sistemsko biologijo Nacionalnega inštituta za biologijo
delavnica bo izvedena v okviru projekta SUSPHIRE

SUSPHIRE

Sustainable Bioproduction of Pheromones
for Insect Pest Control in Agriculture

Pestrost opraševalcev

Spoznali boste, kako se med seboj razlikujejo različne skupine opraševalcev. To bomo pokazali z zbirko osebkov divjih opraševalcev, gnezdilnicami za divje čebele in slikovnim gradivom. Prisotni pa bodo imeli možnost ustvariti lastno gnezdilnico iz kartonskih cevč.

organizira Oddelek za raziskave organizmov in ekosistemov Nacionalnega inštituta za biologijo
delavnica bo izvedena v okviru projekta Life Naturaviva

LIFE NATURAVIVA

Biodiverziteteta - umetnost življenja
Biodiversity - Art of Life

24. maj 2019, od 9h do 17h, Biološko središče, Večna pot 111, Ljubljana
od 9h do 17h za zaključene skupine, od 13h do 17h za individualne obiskovalce

Rastline in njihovi opraševalci

Obiskovalci bodo spoznali, kako so med seboj povezani rastline in njihovi opraševalci ter s čim rastlina privabi opraševalce in kako rastline obliko cveta prilagodijo specifičnemu opraševalcu. Prikazani bodo različni tipi cveta in mehanizmi oprašitve. Obiskovalci bodo spoznali tudi čemu so opraševalci pravzaprav pomembni za rastlino.

organizira Botanični vrt Univerze v Ljubljani

Posušene očarljive rastline

Herbarij je zbirka posušenih in sistematično urejenih rastlin, namenjena učenju in raziskovanju. Najstarejše herbarije na Slovenskem hrani Prirodoslovni muzej Slovenije. Na stojnici vam bomo pokazali, kako izdelati svoj herbarij.

organizira Prirodoslovni muzej Slovenije

Vsa različna, vsa pomembna (drevesa)

Drevesa lahko preživijo na istem mestu več stoletij. Kako je to mogoče in kaj ima pri tem genetska raznolikost?

organizira Gozdarski inštitut Slovenije

Dišeči svet eteričnih olj

Učenci se bodo najprej spoznali z različnimi eteričnimi olji, nato pa bodo ocenjevali njihov vonj in jih poskusili povezati z različnimi kozmetičnimi izdelki. Na koncu bodo izpolnili kratek vprašalnik, v katerem bodo podali svoje mnenje o teh eteričnih oljih.

organizira Fakulteta za farmacijo Univerze v Ljubljani

Pojočne rastline

Ali ste vedeli, da lahko na nekatere rastline zaigramo kot na glasbilo? Tako je, saj lahko električno energijo pridobivamo tudi iz rastlin. Skupaj bomo sestavili rastlinske baterije in izdelali pojoče limone, na katere bomo lahko tudi zaigrali.

organizira Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani

Kaj je šotna barja?

Šotna barja so redki in ogroženi ekosistemi v Sloveniji. V svoji prvotni podobi jih najdemo le še na območju Jelovice, Pohorja in Pokljuke. Nastala so iz nekdanjih ledeniških jezer. Na delavnici bomo s pomočjo makete spoznali lastnosti šotnih barij, značilne rastlinske vrste in ekološke posebnosti.

organizira Javni zavod Triglavski narodni park

Invazivne rastline

Ljudje v svoje okolje prinašamo najrazličnejše rastline, recimo za okras. Včasih se kake tuje vrste v velikem številu in nekontrolirano razširijo. Takim rastlinam rečemo, da so invazivne in lahko močno ogrožajo okolje in naravo. Na naši stojnici boste spoznali invazivne rastline v Sloveniji in njihov negativen učinek na ekosisteme.

organizira Društvo študentov biologije

Invazivne tujerodne rastline so lahko tudi uporabne

Na delavnici bodo udeleženci spoznali tri vrste invazivnih tujerodnih rastlin, ki jih najdemo na območju Mestne občine Ljubljana. Iz teh treh vrst smo v okviru projekta Applause izdelali papir. Udeleženci bodo spoznali metodo ročne izdelave papirja.

organizirajo Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in Društvo TRAJNA delavnica bo izvedena v okviru projekta APPLAUSE

24. maj 2019, od 9h do 17h, Biološko središče, Večna pot 111, Ljubljana
od 9h do 17h za zaključene skupine, od 13h do 17h za individualne obiskovalce

Zeleni svet

Na svetu uspeva več kot štiristo tisoč različnih rastlin. Koliko bi jih posameznik znal prepoznati? Udeležence prireditve bodo prisotni ob stojnicah popeljali skozi spoznavni zeleni svet različnih zelišč, začimbnic in semen. Slednji bodo na neposreden način prebujali v obiskovalcih zavedanje o vrednosti zelenega sveta in njegovega ohranjanja.

organizira Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola

Murve – živi spomeniki svilogojstva

Murve so danes številnim ljudem neznane, medtem ko se starejši prebivalci nekdanjih svilogojskih regij spominjajo obiranja plodov in žetve listov za krmo sviloprejkam. Le-te se namreč hranijo izključno z listi bele murve. Svila, ki se pridobiva iz kokonov sviloprejke, je bila v avstro-ogrski monarhiji cenjeno naravno vlakno. Večstoletne murve, ki so se ohranile v Sloveniji so živi spomeniki nekdanj aktivnega svilogojstva. Na stojnici bomo predstavili razširjenost, sistematiko in potencial uporabe murv. Predstavili bomo načine pridelave murv, žetev listov, izleganje jajčec in razvoj gosenic sviloprejk do svilenih zapredkov. Na ogled bodo sviloprejke, izdelki iz murv in svile kot potencial vsestranske uporabe tega drevesa.

organizira Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru

Tkivne kulture za zaščito ogroženih rastlinskih vrst

*Z delavnico želimo predstaviti moderno rastlinsko biotehnologijo in možnosti njene uporabe. Rebrinčevolistna hladnikovka ali hladnikija (*Hladnikia plastinacifolia* Rchb.) je ledenodobna endemična vrsta in zato zavarovana in situ in ex situ. Ex situ jo ohranjajo v botaničnem vrtu v Ljubljani v obliki zbirke semen in rastlin. V tkivni kulturi jo ohranjamo tudi na Univerzi v Maribor, kjer razvijamo postopke za dolgoročno hrambo s pomočjo krioprezervacije. Na delavnici boste spoznali, kako lahko to vrsto ohranjamo s pomočjo alginatnih kapsul (inkapsulacije).*

organizira Univerze v Mariboru

Udeležba na dogodkih, ki bodo 24. maja 2019 v Biološkem središču, Večna pot 111, Ljubljana, je brezplačna. Obvezne pa so predhodne prijave po elektronski pošti na naslov marusa.pompe.novak@nib.si, tudi za individualne obiskovalce.

18. maj 2019, s pričetkom ob 9h na Trubarjevi domačiji na Raščici

Kulinarični sprehod ob Dnevu očarljivih rastlin

8 km dolg, manj zahteven pohod bo potekal v spremstvu lokalnih vodnikov. Program vključuje ogled Trubarjeve domačije ob mednarodnem muzejskem dnevu, predstavitev info-točke Mišje doline-Natura 2000 – pod kozolcem, predstavitev čezmejnega projekta Uživam tradicijo Interreg Slovenija-Hrvaška ter degustacije na štirih degustacijskih točkah. Potrebne prehodne prijave na info@zavod-parnas.org.

odrasli 10 EUR, otroci 5 EUR, predšolski otroci brezplačno

organizira Zavod PARNAS

18. maj 2019 od 10h do 20h, Prirodoslovni muzej Slovenije, Muzejska 1, Ljubljana

Prost vstop v Prirodoslovni muzej Slovenije

Ob Mednarodnem dnevu muzejev in Dnevu očarljivih rastlin obiskovalcem muzeja omogočamo prost vstop. Poleg stalne razstave sta na ogled občasni razstavi Naše malo veliko morje. Obiskovalcem nudimo tudi 20 % popust na publikacije na blagajni muzeja.

za vse obiskovalce muzeja

organizira Prirodoslovni muzej Slovenije

18. in 25. maj 2019 ob 11h, Prirodoslovni muzej Slovenije, Muzejska 1, Ljubljana

Gremo duhat rožice

Otroci bodo na delavnici spoznali nekaj najpogostejših travniških cvetlic in izvedeli prenekatero uporabno zanimivost o njih. Z rožnimi vzorci bodo okrasili nakupovalne vrečke.

za otroke od 5 do 12 let, za mlajše v spremstvu odraslega

vstopnina 5 EUR

organizira Prirodoslovni muzej Slovenije

18. maj 2019 od 8:30 do 18:30, Alpski botanični vrt Juliana, Trenta, zaselek Pri cerkvi

Prost vstop v Alpski botanični vrt Juliana v Trenti

Na mednarodni dan muzejev in dan očarljivih rastlin vsem obiskovalcem Juliane omogočamo prost vstop. Vrt od leta 1962 neprekinjeno upravlja Prirodoslovni muzej Slovenije. V njem uspeva okoli 600 vrst alpskih, predalpskih in kraških rastlin.

za vse obiskovalce vrta, ljubitelje rastlin

organizira Prirodoslovni muzej Slovenije

18. maj 2019 ob 11h, Alpski botanični vrt Juliana, Trenta, zaselek Pri cerkvi

Brezplačno javno vodstvo po Juliani ob dnevu očarljivih rastlin

Alpinum Juliana je bil ustanovljen leta 1926 in je zavarovan kot spomenik oblikovane narave. V vrtu uspeva okoli 600 vrst alpskih, predalpskih in kraških rastlin. Na vodenju bodo obiskovalci spoznali rastline, ki v vrtu cvetijo konec maja.

za vse obiskovalce vrta, ljubitelje rastlin

organizira Prirodoslovni muzej Slovenije

22. in 23. maj 2019, Alpski botanični vrt Juliana, Trenta, zaselek Pri cerkvi

21. Belarjevi dnevi

Z Belarjevimi dnevi Triglavski narodni park počasti evropski dan parkov. Udeleženci dogodka si ob Soški poti ogledajo naravne vrednote in kulturno dediščino v dolini. Ena od postaj ob poti je tudi Juliana, kjer Prirodoslovni muzej Slovenije pripravi kratek ogled vrta.

za učence in učence petih razredov osnovnih šol iz okolice Triglavskega narodnega parka

organizira Triglavski narodni park v sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije

23. maj 2019 ob 18h, Botanični vrt Univerze v Ljubljani, Lžanska cesta 15, Ljubljana

Predavanje o prof. dr. Franu Jesenku in tritikali

Predavateljica doc. dr. Darja Kocjan Ačko (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo) bo v predavanju osvetljila življenje in delo prof. dr. Frana Jesenka, prvega učitelja botanike na Univerzi v Ljubljani. Rastlinski genetik Fran Jesenko je med prvimi na svetu uspešno križal pšenico in rž. Na predavanju bodo predstavljene značilnosti pridobljenega medvrstnega križanca tritikale.

za odrasle

organizira Oddelek za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani v sodelovanju z Botaničnim vrtom Univerze v Ljubljani

Dan očarljivih rastlin koordinirajo

Slovensko društvo
za biologijo rastlin

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

NACIONALNI INŠTITUT ZA BIOLOGIJO
NATIONAL INSTITUTE OF BIOLOGY

Dan očarljivih rastlin je spremljevalni dogodek

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

